Expert-Grup
Independent Think-Tank

Real Economy
Monthly review of Moldovan economy and policy
Ediția 39 Iunie 11, 2013

Autorii acestei ediții:

- Adrian Lupușor
- Valeriu Prohnițchi

Realitatea Economică este o publicație economică lunară ce identifică cele mai importante evoluții economice și politice. Cititorii săi sunt decidenții de politici, directorii executivi ai companiilor locale, reprezentanții instituțiilor internaționale, ambasadelor și partidelor politice, jurnaliștii economici.

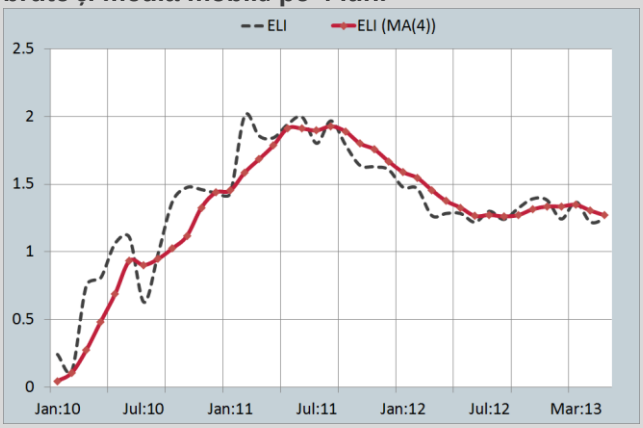
Acronimele și abrevierile utilizate:
f-a-p – față de anul precedent; f-t-p – față de trimestrul precedent; f-l-p – față de luna precedent; s-d-p – sfârșit de perioadăș T4:07- trimestrul 4 2007; Jan:2009- ianuarie 2009; BNS- Biroul Național de Statistică; ANOFM – Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă; BNM- Banca Națională a Moldovei; MDL- leul moldovenesc; ISD- invetiții străine directe; p.p.- puncte procentuale.

EXPERT-GRUP este un centru analitic independent din Moldova, a cărui misiune este de a oferi mediul propice manifestării gândirii libere și netriviale, fapt ce va permite instituției să fie un lider în furnizarea unor analize economice obiective și să promoveze în mod eficient idei și soluții inovatoare pentru problemele economice cu care se confruntă Moldova în procesul tranformării economice, dezvoltării sociale și integrării europene

Date de contact:
a.: MD-2012, Moldova, Chișinău, str. Columna 133, oficiul 1
t.: 373 22 -930014
f.: 373 22 -929994
e.: info@expert-grup.org
w.: www.expert-grup.org

Evoluţia indicatorului economic de anticipare

Graficul 1. Indicele compozit anticipator, date brute și media mobilă pe 4 luni

Sursa: CALCULELE EXPERT-GRUP, în baza datelor BNS și Logos-Press;

Evoluția economiei moldovenești în T1'13 indică o redresare lentă pentru acest an. După cum am argumentat în edițiile anterioare, aceasta va fi determinată de o creștere compensatorie în agricultură, alte surse de dezvoltare rămânând anemice. Indicele Compozit Anticipator (ICA), calculat pentru Mar:13, a scăzut pentru a doua lună consecutiv, datorită creșterii moderate a exporturilor, remitențelor și masei monetare aflate în circulație. Astfel, exporturile au crescut cu 11,1%, adică de două ori mai puțin față de luna precedentă. Această scădere a fost determinată de o reducere cu 12,1% a exporturilor către UE, în special către Italia, Polonia și Bulgaria, datorită condițiilor economice dificile din aceste state. Remitențele s-au limitat la o creștere cu 4,8%, de la 9,6% în Feb:13 și 22,0% în Ian:13, ponderea transferurilor în euro scăzând de la 38,8% în Ian:13 la 38,1% în Mar:13. La fel ca remitențele și exporturile, și masa monetară aflată în circulație și-a atenuat creșterea, scăzând de la 24,2% la 20,8% în T1'13.

Pe partea pozitivă, apar vești bune din sectorul bancar. Calitatea portofoliilor de credite se îmbunătățește treptat, întrucât ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor a scăzut până la 12,6% în Apr:13 față de 14,5% la începutul anului. În consecință, și provizioanele pentru pierderi din credite au scăzut, ceea ce a permis băncilor să aloce mai multe resurse pentru creditare. Totalul creditelor noi a crescut cu 24,8% în Apr:13, în primul rând datorită împrumuturilor în valută străină acordate companiilor (+57,9%), fapt care este de bun augur pentru revitalizarea investițiilor interne. Vom vedea însă în lunile următoare dacă această creștere este temporară sau marchează începutul unei tendințe ascendente a expansiunii creditării. În plus, conflictul recent dintre acționarii celei mai mari bănci, Moldova Agroindbank (MAIB), ar putea avea repercusiuni negative asupra întregului sistem. S-ar putea ca, în lunile următoare, alte bănci să-și sporească aversiunea față de risc, cu consecințe negative pentru activitatea de creditare a acestora.

Una peste alta, economia națională transmite semnale contradictorii. Pe de o parte, exporturile către UE scad, în timp ce remitențele și masa monetară aflată în circulație încetinesc. Pe de altă parte, majoritatea băncilor comerciale, de obicei cel mai vizionar sector economic, prezintă simptome pozitive. În lunile următoare, principalele provocări se referă la asigurarea funcționalității complete a autorităților statului, a căror activitate a fost încordată în ultimele luni de impas politic. În plus, Banca Națională, în cooperare cu alte autorități de resort, va trebui să ia toate măsurile necesare pentru rezolvarea problemelor vechi de la Banca de Economii și a celor noi apărute la Moldova Agroindbank.

Principalele cifre și date economice

Agricultura. La 30 mai au fost publicate rezultatele oficiale ale recensământului agricol. Deși fără implicații economice și politice imediate, recensământul a confirmat totuși, încă odată, problemele structurale adânc înrădăcinate, care amplifică problemele legate de tranziția agriculturii moldovenești la un sistem de piață modern. Proprietatea funciară ne dezvăluie un sector extrem de divizat, ceea ce duce la utilizarea sub-optimă a resurselor naturale, tehnologice și de capital. Dacă ne referim doar la cea mai vorbitoare cifră, peste 85% din gospodăriile țărănești sunt orientate complet spre subzistență. O implicație mai urgentă o are previziunea agro-meteorologică pentru anul 2013, emisă de Serviciul Hidrometeorologic de Stat cu privire la grâu, care preconizează o producție medie de circa 29-31 chintale/ha, aproape dublă față de anul precedent, dar și cu circa 36% peste media istorică din perioada 2002-2012.

Industria. În Mar:13, sectorul industrial a transmis cifre contradictorii și, în general, cam dezamăgitoare. Deși s-a raportat o creștere a producției totale cu 4,5% f-a-p, aceasta rezultă în principal ca efect unic al creșterii producției de energie termică și electrică, reacție la vremea mai rece decât în mod normal. Creșterea industrială ”reală” (adică din industria de prelucrare) s-a redus de fapt, creșterea de 13% din Feb:13 ajungând sub 1% în Mar:13.

Serviciile. Evoluția comerțului cu amănuntul și a serviciilor prestate populației reflectă condițiile economice dificile din T1:13. Volumul comerțului cu amănuntul a înregistrat un mic declin, de -3,7% f-a-p, în timp ce volumul serviciilor prestate populației a crescut cu 3,3% f-a-p, dar s-a atenuat între lunile ianuarie și martie. Și comerțul en-gros a cunoscut un declin de 4,9% față de T1:12, în timp ce volumul serviciilor de afaceri a fost mai vioi (+3,3% f-a-p). În acest context, creșterea volumului bunurilor transportate (+24,4% f-a-p în perioada Ian-Apr:13) pare destul de ciudată și poate fi explicată prin dinamismul exporturilor (+15% creștere în perioada Ian-Mar:13).

Veniturile și cheltuielile gospodăriilor. În Mar:13, salariul mediu nominal a crescut cu 11,2% și cu 7% în termeni reali f-a-p, cea mai mare contribuție având-o administrația publică, unde salariile reale au crescut cu 18,4%. Remitențele, estimate prin transferurile din străinătate în beneficiul persoanelor fizice, au continuat să alimenteze cererea internă, dar într-un ritm mai lent, deoarece au scăzut la 4,8% f-a-p în mar'13 (de la 9,6% în feb'13). Din cauza veniturilor disponibile mai mici, în apr'13 depozitele deschise de populație au scăzut cu 12,8% comparativ cu anul precedent, cea mai mare scădere fiind înregistrată la depozitele în valută străină (-21,8%).

Finanțele publice. În perioada lunilor Ian-Apr:13, veniturile totale ale bugetului de stat au crescut cu 9,5% f-a-p. Încasarea TVA și accizelor a crescut cu rate sănătoase (+22,1%, respectiv +27,0%), în timp ce veniturile din impozitul pe profit au cunoscut o creștere de 30,9% f-a-p. Cu toate acestea, veniturile totale ale bugetului de stat au fost mai mici decât nivelul planificat cu 0,4%. Această situație a fost cauzată de doi factori importanți: (i) granturile externe debursate au ajuns la doar 41,4% din nivelul planificat, și (ii) rambursarea TVA și accizelor a fost cu 0,5%, respectiv 0,4% sub plan.

Piața forței de muncă. Numărul șomerilor înregistrați la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă în Apr:13 a scăzut cu aproape 6,1% f-l-p, cel mai probabil datorită efectului sezonier. În plus, numărul locurilor de muncă vacante a crescut cu 16,3% f-l-p, mai ales pentru lucrători cu calificare redusă (17,8%). Recent au fost publicate statisticile oficiale privind piața forței de muncă în T1'13. Potrivit raportului publicat, rata șomajului a atins 8,1%, mult mai mare decât în T1:12, când era de 7,2%.

Prețurile. În Apr:13 prețurile produselor de consum și ale serviciilor au crescut cu 0,4% f-l-p, în special datorită scumpirii fructelor (+4,8%), legumelor (+2,9%) și serviciilor de transport pasageri (+3,5%). Aceste presiuni inflaționiste au fost atenuate de scăderea sezonieră a prețurilor la ouă (-5,7%) și produse lactate (-0,6%). IPC anual a fost de 4,5%, de la 4,2% în Mar:13, în timp ce inflația de bază (IPC fără alimente și băuturi, combustibili și produse și servicii cu prețuri reglementate) a scăzut la 4,0% (de la 3,9% în Mar:13).

Politica monetară. Banca Națională menține caracterul adaptiv al politicii sale monetare, menținând rata dobânzii de politică monetară la nivelul istoric de 3,5%, adică la nivelul preconizat al IPC anual pentru finele anului 2014. Astfel, BNM pregătește terenul pentru avântul economic din anii următori și stabilizează previziunile inflaționiste în apropierea intervalului țintă (5% ±1,5 p.p.). Creșterea IPC-ului global, în paralel cu scăderea inflației de bază, susține necesitatea unei politici monetare relaxate, datorită cererii interne precare și persistenței factorilor inflaționiști non-monetari. În plus, Banca Națională a continuat să elimine lichiditățile masive din sistemul bancar: volumul certificatelor BNM vândute în Apr:13 a crescut cu 31,1%. Totodată, facilitatea de furnizare a lichidității disponibilă la Banca Centrală nu a fost solicitată de băncile comerciale.

Indicatorii financiari. După opt luni consecutive de creștere negativă, în Apr:13 totalul noilor credite bancare a crescut cu 24,8% f-a-p. Aceasta s-a datorat în primul rând creditelor în valută străină acordate companiilor, în timp ce creditele de consum în moneda națională au fost robuste, cu o creștere similară. Veniturile disponibile mai mici, nivelul înalt de incertitudine și dificultățile suportate de ”Banca de Economii” (BEM) au influențat negativ depozitele bancare. Astfel, în Apr:13, totalul noilor depozite a scăzut cu 17,8% f-a-p, mai ales datorită depunerilor în valută străină (-25,0%). Spre deosebire de lunile precedente, când a fost determinat de depozitele pe termen scurt, de data aceasta declinul a fost stimulat de depozitele pe termen lung: cele deschise pentru mai mult de 12 luni au scăzut cu 21,5% f-a-p. Per ansamblu, sectorul bancar a rămas stabil, rata de adecvare a capitalului fiind mult peste pragul minim (24,9%, min. 16%) și lichiditățile fiind abundente. În plus, s-a îmbunătățit calitatea portofoliilor de credite: ponderea creditelor neperformante a scăzut treptat de la începutul anului curent (de la 14,5% la 12,6%). BEM rămâne afectată de ponderea ridicată a creditelor neperformante, care a fost de 54,9% la sfârșitul T1:13, aproape la același nivel ca în trimestrul anterior (55,28%). Deși s-a îmbunătățit, rata de adecvare a capitalului a rămas sub nivelul minim necesar (9,59%, min. 16%). Datorită importanței sale sistemice, această bancă amenință stabilitatea întregului sistem, fapt care impune acțiuni prompte din partea autorităților de reglementare și conducerii băncii pentru rezolvarea problemelor.

Cursul de schimb. În Apr:13, moneda națională s-a depreciat în medie cu 0,2% față de dolarul SUA și cu 0,5% față de euro, comparativ cu luna precedentă. Această depreciere ar putea fi indusă de factori economici (temperarea exporturilor și remitențelor), precum și de factori de politică, deoarece rezervele internaționale ale băncii centrale au crescut cu 0,5% ca urmare a achizițiilor de valută străină efectuate de BNM.

Comerțul exterior. Exporturile Moldovei și-au redus puțin creșterea în martie 2013, de la +18,2% f-a-p în Ian-Feb:13 la +15,4% în Ian-Mar:13. Importurile au avut o tendință similară (creștere de la 3,7% la 3,2%). Tendința pozitivă pe care am prezentat-o în ediția anterioară a ”Realității Economice” - creșterea rapidă a exporturilor către ”alte state” (adică nu spre UE și CSI) - a accelerat și mai mult, atingând o rată de creștere de 45,5% (față de 35,4% cumulat în cele două luni anterioare). Exporturile spre două destinații cheie - România și Rusia - au sporit semnificativ în martie, iar cele spre Turcia au explodat efectiv, făcând ca această țară să devină un candidat pentru locul trei al destinației exporturilor moldovenești până la sfârșitul anului 2013, ocupând locul Italiei.

Principalii parteneri comerciali. Ministerul Dezvoltării Economice din Rusia a declarat recent că o creștere economică de +5% nu mai este o prioritate pentru anul 2013 și nici măcar o chestiune de discuție serioasă în următorii câțiva ani. Reducerea exporturilor, răcirea consumului și colapsul investițiilor sunt principalii vinovați pentru perspectivele economice mai sumbre. Pe termen scurt spre mediu, condițiile economice mai nefavorabile din Rusia se vor infiltra în economia Moldovei, care este legată de cea a Rusiei prin canalele de investiții, exporturi și remitențe. Situația rămâne dificilă în zona euro, unde rata șomajului a atins noi nivele istorice (12,2%), țările mediteraneene - Portugalia, Cipru, Spania, Grecia - fiind deosebit de afectate: în Spania și Grecia un sfert din populație nu are un loc de muncă, inclusiv peste jumătate din tineret. Odată cu creșterea numărului de cetățeni nativi care părăsesc cele două țări, atractivitatea lor pentru migrații moldoveni va dispărea treptat pe termen mediu. În România situația rămâne sumbră; deși rata șomajului este sub media UE-27, un mare număr de tineri (circa 22%) nu sunt integrați pe piața muncii. Țara încearcă să iasă dintr-o criză politică prelungită și profundă, care alungă investitorii. Numărul mare de tineri șomeri face ca această încercare să fie și mai dificilă.[1]

Piețele mondiale şi regionale. Una din rarele știri pozitive de la Gazprom - compania pare pregătită să ofere reduceri la prețul gazelor exportate spre majoritatea destinațiilor europene, inclusiv Germania și Italia. Această decizie ar putea să nu afecteze imediat politica de prețuri a Gazprom în Moldova, însă prețul gazului pentru Moldova este bazat, printre altele, pe prețul mediu pentru Europa. Interpretăm această decizie ca un semnal timpuriu de avertizare că Moscova ar putea să-și reconsidere politica energetică intransigentă, pe fundalul concurenței crescute din partea furnizorilor netradiționali.[2]

[1] Статья заместителя Министра А.Н. Клепача «ДЛЯ РОСТА ЭКОНОМИКИ НУЖЕН ВЕДУЩИЙ» (по итогам круглого стола «Рост на пять с плюсом: что мешает совершить экономический прорыв в России», 29 марта 2013 г.), рубрика «В главных ролях», «Ведомости – Форум» (приложение к газете «Ведомости») от 15 мая 2013 г.
[2] Gazprom estimează că preţul gazelor pentru Europa ar putea scădea cu 7-10%.

Principalele evoluții ale politicilor în mai 2013

Evoluţiile politicilor	Comentariu din partea Expert-Grup
2 mai. Tokhir Mirzoev, reprezentantul FMI în Moldova, a afirmat într-un interviu că măsurile recent adoptate legate de reintroducerea TVA de 8% pentru produsele agricole, adoptarea taxei unice în agricultură și ridicarea pensiei contravin înțelegerilor precedente dintre Guvern și FMI.	Pentru o țară cu pronunțate dezechilibre fiscale şi de cont curent, menținerea relațiilor bune cu FMI este extrem de importantă, nu doar în scop financiar, dar și pentru păstrarea imaginii internaționale. Încălcarea angajamentelor Guvernului în cadrul memorandumului FMI induce incertitudine în relația cu comunitatea internațională și nu este de bun augur pentru potențiala cooperare cu FMI. Acest fapt oglindește, de asemenea, puternica influență pe care producătorii agricoli mari o au asupra Guvernului, deoarece legile de consolidare a TVA de 8% pentru producătorii agricoli și adoptare a taxei agricole unice sunt clar în interesul acestora.
10 mai. BERD a revizuit prognoza de creștere a PIB-ului în Moldova pentru 2013 de la 3% la 2,5%, din cauza dificultăților economice persistente în EU și Rusia, cu repercusiuni asupra exporturilor și remitențelor.	Această revizuire de descreștere este în conformitate cu evoluția indicatorului compozit anticipator, estimat de EXPERT-GRUP, care indică o recuperare lentă pentru anul 2013, determinată, mai ales, de creșterea compensatorie din agricultură. În caz că aceasta se va materializa, Guvernul va trebui să rectifice bugetul de stat pentru anul 2013, care inițial a fost construit pe o creștere economică de 5%.
16 mai. În urma negocierilor dintre Moldova și UE cu privire la ALSAC, care au avut loc pe 15 și 16 mai, oficialii europeni au convenit să ofere acces nelimitat fără taxe vamale pe piața UE pentru vinurile moldovenești. În plus, 10 produse agroalimentare (de exemplu carnea, zahărul, ouăle, etc.) vor fi exportate fără taxe vamale, dar în limitele cotelor anuale maxime.	În ultimii ani, UE a crescut treptat cotele de export pentru Moldova, inclusiv pentru produsele vinicole. Drept rezultat, accesul la piața europeană deja nu a mai reprezentat un obstacol pentru producătorii moldoveni. Prin urmare eliminarea acestor cote va avea un impact minor asupra exporturilor de vinuri în UE. Același lucru este valabil și pentru alte produse agroalimentare, care vor fi supuse contingentelor de export după semnarea acordului ALSAC. De fapt, principala provocare cu care se confruntă exportatorii din Moldova, în special producătorii de produse agroalimentare, sunt barierele netarifare. Acestea se referă în special la standardele de calitate, a căror implementare necesită investiții și experienţă semnificative. Principalele avantaje ale ALSAC sunt în mare parte legate de componenta sa “aprofundată și cuprinzătoare”, care va implica modernizarea infrastructurii calității și armonizarea instituțională în scopul eliminării obstacolelor netarifare în calea comerțului.
17 mai. Conform proiectului Strategiei de dezvoltare a agriculturii şi mediului rural pentru 2014-2020, care a fost recent prezentată pentru discuţii publice, volumul subvenţiilor pentru agricultori va creşte de la nivelul actual de 400 mln. lei până la circa 750 mln. lei în 2020.	Înainte de a majora alocaţiile financiare pentru susţinerea agricultorilor, este necesar să se îmbunătăţească semnificativ mecanismul de alocare a acestor resurse. În prezent, circa 80% din subvenţii sunt alocate pentru doar 10% din producătorii agricoli, procedurile de selectare a beneficiarilor şi debursare a fondurilor fiind puţin transparentă. Mai mult decât atât, alocarea acestor subvenţii depinde de bugetele de stat anuale, fapt ce induce incertitudine şi subminează planificarea pe termen mediu şi lung. Prin urmare, este necesar să se adopte o lege separată, care ar reglementa mai clar acest proces, şi un program privind subvenţiile pe termen lung. De asemenea, subvenţiile trebuie alocate în funcţie de rezultatele obţinute, şi nu în funcţie de volumul total al investiţiilor, încurajând astfel beneficiarii să devină mai eficienţi.
28 mai. Banca comercială "Moldova Agroindbank” (în continuare MAIB) a emis un comunicat de presă, prin care a atenţionat opinia publică şi instituţiile relevante despre un nou val de încercări ilegale a unui grup de persoane de a prelua controlul asupra unui număr important de acţiuni ale băncii. MAIB argumentează că aceste acţiuni reprezintă o continuare a "atacurilor de tip raider", începute în anii 2011 şi 2012 şi atrage	Gravitatea acestei declaraţii este susţinută de cel puţin trei aspecte importante: (i) băncile comerciale recunosc public doar în ocazii foarte rare riscurile cu care se confruntă clienţii săi; (ii) MAIB este cea mai mare bancă din Moldova, deţinând aproximativ a cincea parte din volumul total al activelor din sistemul bancar, ceea ce înseamnă că problemele acestei bănci vor genera repercusiuni sistemice; (iii) avertizarea este făcută peste 1,5 luni după intrarea în vigoare a unui şir de prevederi legislative, care oferă Băncii Naţionale posibilitatea de a aproba

Evoluţiile politicilor	Comentariu din partea Expert-Grup
atenţia asupra riscurilor înalte pentru creditorii şi debitorii săi, precum şi pentru stabilitatea macroeconomică generală a ţării.	operaţiuni semnificative cu acţiunile emise de băncile comerciale şi de a analiza "calitatea acţionarilor". În prezent, avem mai multe întrebări decât răspunsuri (de ex. Cine sunt noii acţionari? De ce MAIB face publice aceste probleme, ştiind că aceasta ar putea submina încrederea deponenţilor? De ce Banca Naţională a reacţionat doar după ce problema a devenit publică?). În orice caz, aceasta nu este un semn bun pentru stabilitatea macroeconomică a ţării şi capacitatea de a atrage investiţii.
29 mai. Guvernul a decis să modernizeze Aeroportul Internațional Chișinău prin oferirea acestuia în concesiune unei companii privată. Perioada de concesiune va fi de 49 de ani, perioadă în care compania va gestiona toate activele și pasivele aeroportului, va face o serie de investiții de capital (de exemplu, construcția unui nou terminal pentru pasageri și a unei zone de parcare), și va ajusta întreaga infrastructură a aeroportului la standardele UE. În plus, compania va trebui să plătească la bugetul de stat anual cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală.	Deși concesiunea este o formă de parteneriat public-privat (PPP), acesta este reglementat de o lege de modă veche privind concesiunile (Legea nr. 534 din 13.07.95). Spre deosebire de Legea cu privire la PPP, adoptată în 2008 și modificată în 2010, ea nu prevede în mod clar mecanismele pentru reducerea riscurilor legate de selectarea partenerilor privați și implementarea proiectului PPP. Astfel, Guvernul ar trebui să corecteze în primul rând aceste defecte și să ajusteze Legea cu privire la concesiuni la cele mai bune standarde internaționale, ceea ce ar putea proteja mai bine interesul public și aduce beneficii nete pentru ţară. În plus, este esențial ca procedurile de selectare a companiei private să fie pe deplin transparente și concurența pentru realizarea acestui proiect - suficient de puternică pentru a alege un partener privat adecvat.
30 mai. A doua zi după ce MAIB a emis o declarație cu privire la încercările ilegale presupuse ale unui grup de oameni pentru a prelua controlul asupra unui număr important de acțiuni ale băncii, Banca Naţională a venit cu un răspuns public. Astfel, aceasta a amintit despre prevederea din Legea instituțiilor financiare, conform căreia BNM poate suspenda drepturile acționarilor asupra acţiunilor sale, în cazul în care se dovedește că achiziția a fost un rezultat al unor acțiuni concertate. De asemenea, BNM a declarat că toate tranzacțiile efectuate recent cu acţiunile MAIB au fost mici, fiind sub 5% din capitalul propriu al băncii, și, prin urmare, nu au avut nevoie de aprobarea Băncii Naţionale. În cele din urmă, BNM susține că aceste probleme nu au afectat soliditatea băncii și se angajează să întreprindă toate acțiunile necesare pentru a proteja stabilitatea sistemului bancar.	Scopul declarației BNM a fost de a calma opinia publică și a contrabalansa declarația făcută de MAIB și, în acest fel, a reduce riscul de a afecta încrederea în cea mai mare bancă comercială. Banca Naţională subliniază că, deși acţiunile au fost transferate în cantități mici, care nu au nevoie de aprobarea ei, ea mai dispune de încă un instrument important în prevenirea unor eventuale ilegalități. Astfel, în cazul în care se constată că achizițiile au fost un rezultat al acțiunilor concertate de către acționarii băncii, BNM le-ar putea considera ilegale. Prin urmare, în rezolvarea acestei probleme cooperarea între Banca Naţională și alte instituții vizate (de exemplu, Centrul Național Anticorupție, Serviciul de Informații și Securitate, Ministerul Afacerilor Interne, Comisia Națională a Pieței Financiare) este crucială. În plus, BNM trebuie să preia conducerea asupra acestui proces și să fie pe deplin responsabilă pentru rezultatele sale în calitate de principalul organ de reglementare al sectorului bancar. De asemenea, pentru restabilirea încrederii publicului și, mai ales, a investitorilor în capacitatea BNM de a proteja stabilitatea sistemului bancar, care a fost subminată în ultimii ani după falimentarea a două bănci comerciale și dificultățile apărute la Banca de Economii. Astfel, rezolvarea acestei probleme în termeni adecvaţi nu este numai o chestiune de stabilitate financiară, dar, de asemenea, de restaurare a încrederii în climatul de afaceri naţional.
30 mai. Parlamentul Republicii Moldova a votat un nou guvern condus de Iurie Leancă, astfel rezolvând blocajul politic, care durează de trei luni deja. Comunitatea occidentală a salutat călduros această aprobare. Astfel, Înaltul reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe, Catherine Ashton, și comisarul pentru extindere și politica de vecinătate, Stefan Fule, UE au declarat într-o declarație comună că "aceasta pune capăt unei crize politice prelungite, care a pus în pericol stabilitatea instituțiilor de stat din Moldova."	Aprobarea Guvernul pro-occidental al lui Iurie Leancă este rezultatul unor negocieri foarte complexe și dificile între cele trei partide care formează alianța de guvernare actuală (PLDM, PD și o parte din PL). Deși aceasta rezolvă criza politică, Guvernul nou-vechi se va confrunta cu o serie de constrângeri și provocări. În primul rând, nu mai este mult timp până la Summit-ul Parteneriatului Estic de la Vilnius din luna noiembrie 2013. Prin urmare, va trebui să acționeze rapid pentru a restabili funcționalitatea principiilor instituțiilor de stat, în special a organelor de drept, și să accelereze procesul de reformă. În al doilea rând, relațiile dintre partidele din coaliție sunt departe de a fi perfecte, iar la viitoarele alegeri generale din 2014 am putea fi martorii a noi tensiuni între ei. Prin urmare, problema cheie cu care se confruntă Leancă în calitate de prim-ministru va fi de a

Evoluţiile politicilor	Comentariu din partea Expert-Grup
	ține pasul cu agenda de reforme a Guvernului, protejând-o de la interferențele politice și consolidând procesul de integrare europeană a țării, în special în negocierile privind ALSAC și a regimului de vize.

Anexă statistică

Tabelul 1. Principalii indicatori lunari

Indicatorul	*Mai:12*	*Iun:12*	*Iul:12*	*Aug:12*	*Sep:12*	*Oct:12*	*Noi:12*	*Dec:12*	*Ian:13*	*Feb:13*	*Mar:13*	*Apr:13*
Producţia industrială, creştere f-a-p, %	10,6	0,2	1,0	-5,2	-10,7	-6,0	-7,9	-3,1	-2,1	-0,7	1,5	n.a.
Comerţul cu amănuntul, creştere f-a-p, %	0,5	0,2	1,6	1,9	-1,2	4,3	-2,6	-12,4	-6,6	5,1	-3,7	n.a.
Servicii prestate populaţiei, f-a-p, %	8,6	2,0	2,6	3,7	2,5	-1,8	3,5	-1,2	9,1	8,3	3,3	n.a.
Exporturi de bunuri, f-a-p, % schimbare	1,7	3,7	-9,9	-15,8	2,4	-0,4	-11,0	-14,1	9,9	25,9	11,1	n.a.
Importuri de bunuri, f-a-p, % schimbare	-2,2	-3,7	0,4	-3,3	-7,1	6,2	-3,4	-5,7	2,8	4,5	2,5	n.a.
Active oficiale de rezervă, milioane USD	2043,0	2059,0	2094,3	2231,6	2326,8	2421,5	2422,4	2515,0	2519,7	2488,1	2469,1	2481,0
Transportul de mară, f-a-p, %	24,0	23,9	23,1	-11,5	-16,2	13,9	1,4	-16,4	-13,5	41,3	34,3	28,2
Şomeri înregistraţi la ANOFM	34803	31722	29412	27243	25552	24609	25586	26297	26643	27160	26324	24723
Salariul real, f-a-p, %	4,2	6,1	5,4	5,7	3,2	6,0	5,3	4,9	8,8	4,1	7,0	n.a.
Venituri bugetare, f-a-p, %	14,0	12,3	16,1	14,5	12,7	13,3	14,1	11,2	9,5	14,9	14,3	12,7
IPC, f-a-p, %	4,1	3,7	4,0	4,4	4,9	3,9	3,7	4,1	4,6	4,4	4,2	4,5
IPPI, f-a-p, %	5,7	6,0	5,0	4,8	5,3	5,0	4,1	4,5	1,6	2,8	3,4	3,7
Rata nominală de schimb MDL/USD (s-p)	12,00	12,26	12,54	12,47	12,39	12,27	12,37	12,06	12,10	12,25	12,41	12,31
Bani transferaţi de peste hotare, f-a-p, %	10,6	-7,4	4,5	3,7	-5,8	23,6	3,6	-0,9	22,6	9,7	4,9	n.a.
Agregatul monetar M2, f-a-p, %	11,3	11,8	14,1	18,2	21,4	20,8	23,7	23,5	27,2	26,1	23,4	25,0
Rata de bază a BNM, %	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5	3,5
Rata dobânzii pentru depozite bancare,%(s-f)	7,5	7,59	7,40	7,15	7,94	7,72	7,96	8,44	8,55	8,56	8,09	7,33
Rata dobânzii pentru creditele bancare, %	13,98	13,69	13,38	12,82	12,58	13,0	12,68	11,98	12,41	13,23	12,77	12,4
Creditele neperformante ca procentaj din creditele totale	14,7	15,3	15,2	15,3	14,5	14,4	14,7	14,5	14,6	14,5	13,0	12,6

Sursa: BNS, BNM şi calcule şi estimări ale EG.

Tabelul 2. Principalii indicatori trimestriali

Indicatorul	*T2:11*	*T3:11*	*T4:11*	*T1:12*	*T2:11*	*T3:12*	*T4:11*	*T1:13*
Rata de creştere a PIB-lui real, f-a-p*, %	7,5	6,7	6,4	1,0	0,8	-0,2	-0,8	n.a.
Producţia aricolă, f-a-p, %	3,9	3,7	4,6	0,6	-2,1	-21,6	-22,4	0,6
Lucrări de construcţie f-a-p, %	12,9	3,1	1,4	4,9	3,6	0,8	-1,3	3,7
Investiţii în capitalul fix, f-a-p, %	131,8	111,3	109,3	95,4	-0,6	-0,7	-4,1	4,5
Fluxurile nete de ISD, f-a-p, % schimbare	100	-1,8	33,3	-51,3	-26,3	-68,2	-22,2	n.a.
Rata şomajului, %	6,2	5,3	6,2	7,2	4,5	4,8	5,9	8,1
Rata de ocupare a forţei de muncă, %	41,9	42,9	38,4	34,3	40,5	41,1	37,9	34,5

*Notă: * - cumulativ;*

Sursa: BNS, BNM şi calcule şi estimări ale EG.